

Voorbij?

Greet Beukenkamp

‘Het is een gekkenhuis op straat!’ Met die woorden stapt Henk de huiskamer binnen. ‘De capitulatie is een feit! Iedereen heeft het erover.’

Ruud steekt rustig het laatste stuk van zijn boterham in zijn mond. Hij heeft nog nooit zulk lekker brood geproefd. Cake is er niks bij.

‘Heb je me gehoord?’ roept zijn vriend.

‘Jawel,’ antwoordt Ruud, ‘maar dat wisten we gisteravond toch al?’

‘Maar vandaag gaat de capitulatie echt in. Om acht uur, en dat is al over drie kwartier! Dan wil ik op de Grote Markt zijn.’

‘Jullie gaan toch niet naar de stad?’ Haar handen aan haar schort afdrogend komt Ruuds moeder de keuken uit.

‘Waarom niet?’ vraagt Ruud.

‘Omdat er gisteravond nog geschoten is in de binnenstad.’

‘Door een stelletje gestoorde moffen, ja. De oorlog is voorbij, mam.’

‘Ja, dat dacht je vader vorig jaar op Dolle Dinsdag ook,’ werpt zijn moeder tegen, ‘maar kort daarop werd hij toch nog opgepakt en naar Duitsland afgevoerd.’

Ruud bijt op zijn onderlip.

‘We kijken heus wel uit, mevrouw,’ zegt Henk in zijn plaats. ‘Wij laten ons niet oppakken. Trouwens, jongens van vijftien hoeven geen dwangarbeid te doen.’

‘Daar zou ik maar niet te zeker van zijn. Er zijn wel jongere jongens naar Duitsland weggevoerd. Hebben jullie je persoonsbewijs bij je?’ vraagt ze er meteen achteraan.

Ruud voelt in zijn zak. ‘Zit erin,’ zegt hij. Hij drukt een kus op haar wang en fluistert: ‘Maakt u zich maar niet ongerust, hoor. Ik zal zorgen dat ik tegen één uur weer terug ben.’

Een ogenblik later slaat de voordeur achter hen dicht. Overal staan groepjes mensen opgewonden met elkaar te praten. Een eindje verderop in de straat heeft iemand een rood-wit-blaauwe vlag uit het raam

gestoken. Ruuds ogen gaan onwillekeurig even naar het huis van Rietje. Hoewel de zon schijnt, zijn de overgordijnen gesloten. De laatste dagen heeft hij haar niet meer buiten gezien. Haar vader wel. Die wordt iedere ochtend opgehaald door een Duitse legerauto. Hij is bij de NSB. Ruuds gedachten gaan terug naar toen Rietje nog bij hem in de klas zat. Hij zag haar elke dag. Maar sinds het schoolgebouw in beslag is genomen door de Duitsers, ziet hij haar nog maar zelden. Soms, als ze voor haar moeder een boodschap moet doen, komt hij haar tegen. Ze loopt hem dan voorbij met neergeslagen ogen en gebogen schouders. Ze durft hem nauwelijks te groeten. Ruud heeft medelijden met haar. En dat niet alleen. Hij is verliefd. Een onmogelijke liefde, weet hij. Hij durft het dan ook aan niemand te vertellen, zelfs aan Henk niet. Hij weet precies wat zijn vriend zal zeggen: 'Wat zie je in zo'n NSB-meid?' Ruud weet het eigenlijk zelf niet. Hij weet alleen dat hij haar wil troosten, zijn armen om haar heen slaan en de verdrietige blik van haar ogen kussen.

'Hebben jullie nog iets van je vader gehoord?' onderbreekt Henk zijn gedachten.

Ruud verstrakt. Hij schudt van nee, draait zich om en begint de straat uit te lopen in de richting van de Haarlemse binnenstad.

Henk komt haastig achter hem aan. 'Hij zal nu wel gauw terugkomen,' zegt hij tegen Ruuds rug. Zijn stem klinkt opbeurend.

Ruud zegt niets.

'Vorige week kwam onze achterbuurman opeens thuis,' gaat Henk verder. 'Hij heeft ook als dwangarbeider in Duitsland gezeten. In Stuttgart. Hij vertelde dat hij het niet eens zo slecht heeft gehad. Hij moest hard werken, zei hij, maar het eten was redelijk. Hij was in elk geval een stuk dikker dan ik.' Henk lacht wat geforceerd. 'De Amerikanen hebben hem bevrijd en ervoor gezorgd dat hij weer naar huis kon. Het schijnt dat de geallieerden nu bijna heel Duitsland hebben veroverd.'

'Platgegooid zul je bedoelen,' zegt Ruud scherp. 'Je weet toch dat mijn vader daar in een wapenfabriek tewerk is gesteld? Die hebben ze als eerste gebombardeerd...'

Henk weet even niets te zeggen.

'Toen hij pas in Duitsland zat, hebben we nog een paar keer een brief van hem gehad,' vervolgt Ruud, 'maar de laatste is alweer van maanden geleden.'

Henk legt zijn hand op Ruuds schouder. 'Je moet de moed niet opgeven, joh,' zegt hij troostend. 'Het is overal zo'n chaos. Misschien zijn z'n brieven gewoon weggeraakt, of misschien is hij wel ontsnapt. Misschien staat hij straks zomaar opeens voor je neus.'

Ruud knikt en zucht diep. Zwijgend lopen ze de Pijnboomstraat uit. Hoe dichterbij het centrum komen, hoe drukker het wordt. Ter hoogte van de Ripperda Kazerne drommen wat mensen samen. Henk en Ruud dringen zich naar voren om te kijken wat er aan de hand is. Ze zien hoe een Duitse soldaat bezig is een muurkrant van een gevel te trekken. Ruud kan nog net de kop lezen. EXTRA BULLETIN staat erboven.

'Jullie denken toch niet dat je de capitulatie daarmee ongedaan kunnen maken, hè?' smaalt een van de omstanders.

'Halt's Maul!' snauwt een andere soldaat. Hij duwt de man met de loop van zijn geweer achteruit.

'Wat stond er op die muurkrant?' vraagt Henk zacht aan de man naast hem.

'Dat de capitulatie een feit is. Duitsland heeft zich overgegeven. Maar daar willen zij,' de man gebaart met zijn hoofd naar de soldaten, 'nog niet aan.'

'Luisteren ze dan niet naar Radio Oranje?' grapt Ruud. 'Ik heb gisteravond zelf gehoord dat... ' Op dat moment voelt hij hoe hij bij zijn arm wordt gegrepen.

'Haben sie ein Funkgerät zu Hause?' bast een stem bij zijn oor.

Ruud kijkt op, recht in het gezicht van een Duitse soldaat. Hij schrikt zich een ongeluk. 'N-nee,' hakkelt hij, 'wij hebben geen radio.' Schichtig kijkt hij naar Henk.

'Lass ihn,' zegt een forse man. 'Der Krieg ist vorbei.' En tegen Ruud zegt hij: 'Laat je niet intimideren, jongen. De moffen hebben hier niets meer te vertellen. We zijn vrij.'

De soldaat laat Ruud aarzelend los. Een paar mensen lachen besmuikt. Iemand zet het *Wilhelmus* in, maar niemand durft het over te nemen. Langzaam komt iedereen weer in beweging en loopt verder.

'Jij bent ook een stommeling!' sist Henk als niemand hem meer kan horen. 'Had je ons bijna verraden.'

'Sorry,' fluistert Ruud. 'Maar ik heb toch niks gezegd?'

'Nee, maar het scheelde niet veel. Je mocht elke avond naar de radio komen luisteren op voorwaarde dat je je kop zou houden. Stel je voor

dat die moffen ons huis waren komen doorzoeken. Als ze onze radio hadden gevonden, zou dat erg genoeg geweest zijn, maar de schuilplaats van de familie Polak...'

'Maar de oorlog is nu toch voorbij?'

'Dat moet je aan meneer en mevrouw Polak vertellen. Ze hebben bijna twee jaar bij ons ondergedoken gezeten, en vanmorgen durfden ze zich nog steeds niet op straat te vertonen. Ik begrijp het best: ze hebben al die tijd uit handen van de moffen weten te blijven en ze willen de laatste dag niet het risico lopen om nog even opgepakt te worden.'

Ruud knikt beduusd. 'Sorry,' herhaalt hij.

'Al goed,' mompelt Henk.

Ze laten zich door de menigte meevoeren. Onder het spoor door, langs het station de Jansstraat in. Vanuit een zijstraat verschijnt opeens een groep hossende jongens en meisjes. 'In naam van Oranje doe open de poort...' zingen ze uitdagend. Ruud en Henk doen een stapje opzij om hen te laten passeren, maar ze worden lachend meegetrokken. De groep wordt steeds groter. Als ze bij de Grote Markt aankomen, draait er een legervoertuig de Jansstraat in. Meteen is iedereen stil. In de open laadbak zitten Duitse soldaten. Ze kijken strak voor zich uit. Hun geweren staan tussen hun knieën. De menigte wijkt zwijgend uiteen. Haat blikkert in sommige ogen, maar men laat ze ongemoeid passeren.

Op de Grote Markt is er geen doorkomen aan. Voor het stadhuis heerst een opgewonden drukte. Er wordt gejoeld en geschreeuwd: 'Vuile moffenhoeren! Scheer ze kaal! Dat is jullie straf!'

Ruud vangt een glimp op van een jonge vrouw die vastgehouden wordt door twee mannen. Een andere man is bezig met zwarte verf een hakenkruis op haar kale hoofd te schilderen. Ze huilt. De vrouw heeft iets weg van Rietje. Verward wendt Ruud zijn blik af. Hij pakt Henk bij zijn mouw. 'Kom, laten we doorlopen,' zegt hij.

De Grote Houtstraat ziet er feestelijk uit. Overal hangen vlaggen. Overal zijn blije gezichten. Waar de mensen het vandaan hebben gehaald, weet Ruud niet, maar bijna iedereen draagt oranje. Oranje blouses, oranje strikken, oranje hoeden. Het is vrede. De oorlog is voorbij. De capitulatie is echt een feit. Er wordt over niets anders gesproken.

Als ze de Gedempte Oude Gracht naderen, horen ze muziek. 'De

Ramblers!' roept Henk verrast. Hij wringt zich tussen de mensen door, op de voet gevolgd door Ruud. In het open raam van een café staat een oude koffergrammofoon. Midden op straat wordt gedanst. Luidkeels zingt iedereen het liedje mee: 'Hello, Kitty, ga je met me tea-en in de city...'

Ruud wordt door een meisje de dansvloer op getrokken. 'Ik heet Hanny,' zegt ze. 'En jij?'

'Ruud,' antwoordt hij. Ze zegt verder weinig, maar danst alsof ze heel wat in te halen heeft. Het ene plaatje na het andere wordt opgezet. Als er een langzaam nummer volgt, drukt Hanny zich dicht tegen Ruud aan. Hij krijgt het er warm van. Rietje, denkt hij, kon ik jou maar in mijn armen houden.

Op dat moment wordt een dreigend gebrom hoorbaar. De muziek wordt afgezet. 'Vliegtuigen!' schreeuwt iemand. Een aantal mensen zoekt dekking. De rest kijkt omhoog. Het duurt even voordat de toestellen vanachter de huizen te voorschijn komen, maar opeens zijn ze er. Tientallen Amerikaanse B17-bommenwerpers komen zo laag over dat Ruud de piloten in hun cockpit kan zien zitten. Ze wuiven. Een enorm gejuich barst los. Er wordt teruggewuifd. Er wordt gezwaaid met jassen, hoeden en sjaals. Er wordt gehuild.

Plotseling voelt Ruud hoe iemand op zijn rug tikt. 'Ze gaan weer voedselpakketten afwerpen boven Vogelenzang,' zegt Henk met gedempte stem. 'Kom mee! Misschien komen er weer een paar verkeerd terecht.'

Die middag komt Ruud pas om vier uur thuis. Met lege handen.

'Waarom ben je zo laat?' roept zijn moeder onstemd.

'Henk en ik zijn naar Vogelenzang geweest,' verdedigt Ruud zich. 'Naar de voedseldroppings. We hadden gehoopt weer iets te kunnen bemachtigen. U was vorige keer toch zo blij met die Engelse biscuitjes, ook al waren ze kapot?'

'Jawel, maar -'

Ruud laat zijn moeder niet uitpraten. 'We hebben gewacht totdat ze de spullen uit het weiland hadden gehaald. We hoopten dat ze ons wat zouden geven, maar alles werd op een wagen geladen. Het zou worden verdeeld over de gaarkeukens, zeiden ze. We hebben nog in het weiland gezocht of er wat eetbaars was achtergebleven, maar -'

'Heb je eigenlijk wel gegeten?' onderbreekt zijn moeder hem.

‘Nee, alleen die twee boterhammen van vanmorgen,’ antwoordt Ruud.

‘Dan zul je wel honger hebben.’ Zijn moeder loopt al pratend naar de keuken. ‘Ik ben vanmiddag naar de gaarkeuken geweest. Je kunt merken dat het eten beter wordt. Niet meer die waterige soep, maar echte hutspot.’ Ze komt terug met een bord waarop een oranjekleurige brei ligt. ‘Een toepasselijke kleur,’ zegt ze. ‘Als nu ook je vader nog thuiskomt, dan is de oorlog echt voorbij.’

De volgende twee dagen vliegen om. Iedereen verkeert in een roes. De hele stad vlagt. In de kerken worden diensten gehouden. Overal worden kinderfeesten georganiseerd. Zelfs de familie Polak komt uit haar schuilplaats te voorschijn. Doodmoe tuimelt Ruud elke avond in zijn bed.

Op dinsdagochtend wordt hij wakker van het geluid van brekend glas. Met een ruk komt hij overeind. Hij kijkt op zijn wekker. Kwart over negen al. Op straat klinkt geschreeuw. Ruud springt zijn bed uit en kijkt naar buiten. Aan de overkant staat een oude DKW. Mannen in donkere jassen met een band om hun arm staan voor het huis van Rietje. Mannen van de Binnenlandse Strijdkrachten, weet Ruud meteen. Hij schiet in zijn kleren en rent de trap af. ‘Ze komen Rietjes vader arresteren!’ roept hij in het voorbijgaan tegen zijn moeder die brood staat te snijden. Zonder op haar te wachten rent hij de straat op. Voor Rietjes huis staan tientallen mensen opgewonden met elkaar te praten. De hele buurt is uitgelopen. Ruud dringt zich naar voren. De grote ruit van de huiskamer ligt aan diggelen, ziet hij.

‘Opendoen!’ schreeuwt een van de BS’ers. Hij geeft een trap tegen de voordeur. Op dat moment vliegt er iets door de lucht en een van de slaapkamerruiten op de eerste verdieping gaat aan gruzelementen. De mensen springen achteruit. Scherven vallen op de stoep. Dan is er geen houden meer aan. Een derde raam gaat eraan. Twee mannen slaan de scherven uit de sponning van het benedenraam en klimmen naar binnen. Anderen volgen. Ergens vanuit het huis klinkt een gil. Rietje, weet Ruud meteen. Hij baant zich een weg naar voren. Hij moet naar binnen! Maar hij wordt door een paar BS’ers tegengehouden. Een van de bovenramen wordt geopend en iemand houdt triomfantelijk een portret van Hitler omhoog. Met een grijns laat hij het los. Onder luid gejuich klettert het aan diggelen op de stoep. Een stoel

volgt. Boeken en stapels papieren worden naar buiten gegooid. Ze dwarrelen op de wind over de hoofden naar beneden. Joelend grijpt iedereen ernaar. Maar als er een Duitse vlag naar beneden wordt gegooid, slaat de stemming om.

‘In de hens ermee!’ schreeuwt iemand uitzinnig. Terwijl er naar lucifers wordt gezocht, gaat de voordeur open. Ruud ziet hoe Rietjes vader door twee mannen naar buiten wordt gesleurd. Er loopt een straaltje bloed over zijn slaap naar zijn hals. Meteen verplaatst de aandacht van de menigte zich. De brandende vlag wordt opzij geschopt en de mensen dringen naar voren. Alle haat ontlaadt zich nu op de NSB’er. Terwijl hij naar de auto wordt geduwd, wordt hij bespuugd en uitgescholden. Iemand geeft hem een trap en een ander probeert hem in het gezicht te slaan. De BS kan de menigte nauwelijks in bedwang houden. Intussen wordt uit de ramen van het huis van alles naar buiten gegooid. Op de stoep graaien twee vrouwen in een stapel beddengoed. In de deuropening verschijnt een man met een schilderij onder zijn arm. Hij kijkt even om zich heen en maakt zich dan haastig uit de voeten.

Op eens ziet Ruud Rietje en haar moeder naar buiten komen. Hun gezichten zijn betraand. Terwijl twee mannen hen in de richting van de auto duwen, staat Ruud machteloos toe te kijken. Hij wordt opzij geduwd door de buurvrouw van Rietje. Ze heeft een schaar in haar hand, ziet hij. ‘Ho! Stop!’ roept ze de mannen toe. ‘NSB-wijven moeten altijd eerst geknipt worden!’

Er wordt gejoeld en gejuicht.

‘Nee!’ schreeuwt Ruud. Tegelijk hoort hij achter zich de stem van zijn moeder. ‘Hou op!’ roept ze. ‘Dolf was bij de NSB! Hennie niet! Hennie heeft nooit iets te maken willen hebben met die beweging, en Rietje al helemaal niet!’

Verbaasd draait iedereen zich om. Ruuds moeder dringt zich naar voren. ‘En dat weten jullie allemaal!’ gaat ze verder. ‘Dat Dolf gearresteerd moet worden, is duidelijk. Maar waarom moet dat gepaard gaan met mishandeling, plundering en vernieling? Het lijkt wel of die dingen besmettelijk zijn.’

Niemand zegt iets. Sommige mensen slaan hun ogen neer. Ruuds moeder maakt gebruik van de besluiteloosheid en trekt Rietje en haar moeder met zich mee naar de overkant. Ze duwt hen het huis binnen. Ruud wacht gespannen op een protest, maar dat komt niet. Als er niet

meer op hem wordt gelet, gaat hij onopvallend naar huis.

Zijn moeder is in de keuken koffie aan het zetten. Rietje en haar moeder zitten stilletjes voor zich uit te kijken in de huiskamer. Ruud aarzelt. Hij besluit de keuken in te gaan. Daar wacht hij tot de koffie klaar is en loopt dan achter zijn moeder aan de kamer binnen. 'Het is maar surrogaatkoffie,' verontschuldigt ze zich, 'maar het helpt misschien om een beetje van de schrik te bekomen.'

Rietjes moeder knikt. Ze bedankt Ruuds moeder voor haar tussenkomst. Er valt een stilte. Rietje heeft haar ogen neergeslagen. Sporen van tranen zitten nog op haar wangen. Ruud kan er alleen maar naar kijken. Rietjes moeder roert in haar koffie. Het tinkelende geluid van het lepeltje benadrukt de stilte nog eens extra. Opeens gaat de bel. Verschrikt kijken ze alle vier op.

'Ik ga wel kijken,' zegt Ruud. Hij loopt de gang in en kijkt door het raampje in de voordeur. Het is Henk. Opgelucht doet Ruud open.

Samen met een vlaag voorjaar komt Henk naar binnen. Hij wijst naar de overkant van de straat en zegt: 'Ik zie dat ze die NSB'ers daar eindelijk –'

'Sst,' sist Ruud. 'Wat kom je doen?' vraagt hij kortaf.

Henk is even sprakeloos. 'De Canadezen zijn in aantocht,' zegt hij verongelijkt. 'Ik kwam alleen maar vragen of je meeging.'

'Ja, ja goed,' hakkelt Ruud. Hij steekt zijn hoofd om de deur van de huiskamer en zegt: 'Ik ga met Henk mee, mam.'

Als ze de straat uit lopen, vraagt Henk: 'Ik zag Rietje en haar moeder zitten. Wat doen die bij jullie?'

Ruud vertelt hem wat er gebeurd is.

'Ik begrijp niet dat je moeder het nog opneemt voor dat soort,' zegt Henk.

Ruud voelt zich kwaad worden. 'Rietjes moeder heeft nooit iets met de NSB te maken willen hebben en Rietje al helemaal niet,' herhaalt hij de woorden van zijn moeder.

Henk haalt zijn schouders op. 'Ja, ja, dat zeggen ze allemaal.'

Ruud houdt zijn mond maar. Zwijgend vervolgen ze hun weg. Langzaam wordt het drukker. Tientallen mensen lopen in dezelfde richting. De kleur oranje overheerst. Overal wordt gevlagd. De straten zien er vrolijk uit en bij de Ripperda Kazerne laat geen Duitser zich meer zien. Toch voelt Ruud zich vreemd bedrukt. Als ze de

Saenredamstraat passeren, wijst Henk naar boven. Van een balkon hangt een beddenlaken. WELCOME TO THE LIBERATORS staat erop. 'Zouden ze hierlangs komen?' vraagt hij.

'Ja,' antwoordt iemand die naast hen loopt. 'Ze komen binnen over de Amsterdamse Vaart en daarna gaan ze naar het noorden, richting IJmuiden.'

Ruud en Henk laten zich meevoeren door de mensenmassa. Als ze onder het spoor door zijn, tekent zich even verderop de Amsterdamse Poort al tegen de blauwe lucht af.

'Ze komen eraan!' wordt er opeens geroepen. Iedereen begint te rennen. Ze zijn precies op tijd om te zien hoe de eerste militaire voertuigen de stad binnen rijden. Voorop rijdt een jeep. Daarachter volgt een hele stoet: legertrucks, tanks, motoren. Allemaal afgeladen met mensen. Iedereen juicht. Claxons loeien. Er wordt gelachen. Er wordt gehuild. Plotseling, als uit het niets, komt er met veel geraas een bommenwerper overvliegen. 'Een Wellington,' roept Henk, die elk type vliegtuig kent. Het toestel schommelt een paar maal met zijn vleugels, als in een groet. Naast hen barsten een paar mensen in tranen uit. Ruud knippert snel even met zijn ogen, maar hij weet zich goed te houden. Nu pas dringt het echt tot hem door. Ze zijn bevrijd. De oorlog is voorbij.

Als in een roes loopt hij met de optocht mee. Er botsen mensen tegen hem op. Iemand trapt op zijn tenen. Hij voelt het niet. Opeens wordt hij bij zijn arm gepakt. 'We mogen meerijden op die tank daar!' schreeuwt Henk. Voordat hij weet wat er gebeurt, trekken een paar sterke armen hem naar boven.

'Hello, boys,' zegt een breed lachende Canadees, 'you want a ride?'

Ruud knikt een beetje schaaachtig. Henk, die goed is in Engels, begint een gesprek met de soldaat. Ruud doet zijn best om het te volgen. De man heet Jim en Ruud begrijpt dat Henk het met hem over de gevechten heeft, waarbij hij betrokken is geweest. De stoet beweegt zich traag door de menigte. Langzaam dwalen Ruuds gedachten af. Hij staart naar de duizenden blijge gezichten beneden hem langs de weg. De geluiden om hem heen lijken te verstommen. Hij schrikt dan ook als hij op zijn schouder wordt getikt. 'You want a cigarette?' Jim houdt hem een pakje voor, waar een paar sigaretten uit steken.

'I... I don't smoke,' stottert Ruud.

Jim lacht. 'But you sure like chocolate.' Uit het borstzakje van zijn

uniform diept hij een reep chocolade op en houdt hem Ruud voor. Die kijkt er sprakeloos naar. Wanneer heeft hij dat voor het laatst geproefd?

‘Take it,’ dringt Jim aan. ‘I have more.’

‘Thank you,’ zegt Ruud en pakt de reep aan. Om zijn dankbaarheid te onderstrepen, scheurt hij de wikkel eraf en neemt een grote hap.

‘Tastes good, eh?’

Ruud knikt. Hij ziet hoe Jim Henk een vuurtje geeft en vervolgens zijn eigen sigaret aansteekt. Hij inhaleert diep en blaast de rook door zijn neus naar buiten. Die geur... Opeens ziet Ruud het beeld van zijn vader voor zich. Hij kijkt om zich heen. Ze zijn vlak bij het Soendaplein. ‘Ik moet naar huis,’ zegt hij opeens.

‘Waarom?’ vraagt Henk verbaasd. Dan grinnikt hij. ‘Rietje,’ zegt hij. ‘Als ik het niet dacht. Ik heb je vorig jaar op school wel zien kijken, hoor.’

Ruud werpt hem een scheef lachje toe. Hij geeft Jim een hand en springt van de tank af.

Zonder om te kijken loopt hij weg. Zijn huis is vlakbij. Hoe dichterbij hij komt, hoe sneller hij gaat lopen. Uiteindelijk rent hij. Pappa, pappa, roffelen zijn schoenen over de stoep. Hij is thuis! Hij móét thuis zijn! De oorlog is tenslotte voorbij. Maar waarom is er dan nog steeds dat akelige, zware gevoel in de buurt van zijn maag...?